

Uchwała Nr XVI / /16
Rady Powiatu Mogileńskiego
z dnia 30 marca 2016 r.

w sprawie: **uchwalenia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2016- 2018.**

Na podstawie art.4 ust.1 pkt 3a, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1445) oraz art. 180 pkt 1, art. 182 ust. 6 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2015, poz.332 z późn. zm.)

Rada Powiatu
uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2016- 2018, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchyła się Uchwałę Nr XIII/67/2015 Rady Powiatu Mogileńskiego z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie: uchwalenia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2016- 2018.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu

Jan Bartecki

KANCELARIA ADWOKACKA
Adwokat Wojciech Manikowski
85-011 Bydgoszcz, ul. Śniadeckich 10
Konto: PKO BP 10/Bydgoszcz
10201462 116391-270-1

Uzasadnienie

Art. 180 pkt.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2015 r., poz. 332 z późn.zm.) wskazujący, że do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3 – letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych stał się podstawą opracowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2016-2018. Jego głównym celem jest *„Budowanie efektywnego systemu pieczy zastępczej, wspieranie rodzin zastępczych w opiece i wychowaniu dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, pomoc w pokonywaniu pojawiających się trudności oraz wspieranie wychowanków pieczy zastępczej”*.

Zgodnie ze wskazaną na wstępie ustawą zadania związane z zapewnieniem dzieciom opieki zastępczej należą do zadań własnych powiatu, tym samym, tym samym podjęcie uchwały jest uzasadnione.

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU
PIECZY ZASTĘPCZEJ
DLA
POWIATU MOGILEŃSKIEGO
NA LATA 2016 – 2018**

Mogilno 2016

SPIS TREŚCI

- I. Wstęp (str.3)
- II. Pojęcie pieczy zastępczej w literaturze przedmiotu (str.4)
- III. Diagnoza pieczy zastępczej w Powiecie Mogileńskim (str.6)
 - 3.1 Powody umieszczania dzieci w pieczy zastępczej (str.6)
 - 3.2 Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej (str.7)
 - 3.2.1 Dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej poza terenem Powiatu Mogileńskiego (str.10)
 - 3.2.2 Dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo- wychowawczych (str.10)
 - 3.3 Limit rodzin zastępczych zawodowych (str.11)
 - 3.4. Analiza SWOT – piecza zastępcza w Powiecie Mogileńskim (str.11)
- IV. Podstawy prawne Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej (str.12)
 - 4.1. Działania i regulacje prawne związane z funkcjonowaniem Programu (str.12)
 - 4.2. Zadania własne powiatu wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (str.14)
- V. Cele i zadania Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu. Mogileńskiego na lata 2013 – 2015 (str.15)
 - 5.1 Działania związane z realizacją Programu (str.16)
 - 5.1. 2 Harmonogram (str.16)
- VI. Realizatorzy Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2013 – 2015 (str.20)
- VII. Źródło finansowania zadań Programu (str.21)
- VIII. Beneficjenci Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2013– 2015 (str.21)
- IX. Monitoring (str.21)
- X. Podsumowanie (str.22)

I. Wstęp.

Pierwszym, naturalnym i podstawowym środowiskiem każdego dziecka wpływającym na jego wielostronny rozwój a więc także i społeczny jest rodzina. Rodzina wg Franciszka Adamskiego „Socjologia małżeństwa i rodziny”, PWN, Warszawa 1982) „jest jedyną grupą społeczną bazującą na czynnikach biologicznych i naturalnych, w której więzy miłości i pokrewieństwa nabierają najwyższego znaczenia. Jest jedyną grupą zbudowaną na miłości, gdzie prawo interweniuje wyjątkowo dla umocnienia więzów wspólnoty. Tworzy najmniejszą grupę społeczną, najbardziej naturalną, a zarazem konieczną, wcześniejszą od państwa czy innych grup, zarówno w porządku czasowym, jak i logicznym [...]. W każdym społeczeństwie i w każdej epoce ujawnia swe pełne kompetencje do zapewnienia swoim członkom warunków harmonijnego rozwoju i osobowości”. Niezmiernie ważna rola rodziny została także uwypuklona w zapisach Konwencji o Prawach Dziecka, które wskazują, że: „dziecko dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze miłości, szczęścia i zrozumienia”.

Niestety nie każde dziecko ma możliwość wychowywania się w rodzinie swojego pochodzenia, niezależnie od otrzymanego wsparcia w postaci działań profilaktycznych, edukacyjnych itp. Wówczas koniecznym staje się zapewnienie dziecku pozbawionemu czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego pieczy zastępczej, która jest rozwiązaniem najbardziej zbliżonym do funkcjonowania rodziny biologicznej. Zapisy powyższego dokumentu zapewniają dziecku znajdującemu się takiej sytuacji prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Podobnie jak zapis art. 72 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej brzmiący: „Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych”.

W celu zabezpieczenia każdego dziecka pozbawionego opieki oraz w akcie wypełnienia powierzonych zadań w odpowiedzialny sposób samorządy terytorialne tworzą gminne programy wspierania rodziny oraz powiatowe programy rozwoju pieczy zastępczej.

Zachodzące w Polsce zmiany społeczno – gospodarczo - polityczne mają swoje odzwierciedlenie w najmniejszej komórce społecznej jaką jest rodzina. Przynoszą one nie tylko zmiany pozytywne ale również niekorzystne, w tym rosnącą liczbę rozwodów, preferowanie przez młodych ludzi alternatywnych form życia rodzinnego, migracje zarobkowe rodziców i związaną z tym problematykę eurosieroctwa, uzależnienia, przemoc, trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

Rodzina borykająca się ze skutkami zachodzących zmian, z nieumiejętnością podążania za nimi i brakiem zdolności do adaptacji w zmieniających się warunkach powoduje powstawanie szeregu

dysfunkcyjności i utrwała już istniejące. Zaburza to często prawidłowy rytm funkcjonowania rodziny a tym samym wpływa destrukcyjnie na jej członków. Patologiczne zachowania dorosłych – rodziców uniemożliwiają lub w sposób znaczący zaburzają prawidłowy rozwój dzieci. Pozbawione miłości, poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji najdotkliwiej odczuwają kryzys rodziny.

W obliczu takiej sytuacji koniecznym staje się wkroczenie w życie rodziny pomocy państwa i wprowadzenia rozwiązań systemowych, do jakich należy m.in. objęcie dzieci pieczą zastępczą.

Inspiracją do stworzenia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2016 – 2018 dla Powiatu Mogileńskiego była z jednej strony potrzeba promowania i szerzenia idei zastępczego rodzicielstwa a z drugiej konieczność udoskonalania i stwarzania takich warunków, które pozwoliłyby rodzicom zastępczym z jednej strony stanowić formę wsparcia rodziny biologicznej a z równocześnie środowisko bezpiecznego i zrównoważonego rozwoju.

Zatem z uwagi na powyższe tworzy się program wspierania rozwoju pieczy zastępczej, którego głównym celem jest *„Budowanie efektywnego systemu pieczy zastępczej, wspieranie rodzin zastępczych w opiece i wychowaniu dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, pomoc w pokonywaniu pojawiających się trudności oraz wspieranie wychowanków pieczy zastępczej”*.

Dokument ten jest kontynuacją działań podejmowanych w latach poprzednich a ujętych w Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2013-2015 przyjętego Uchwałą Nr XXXIV/192/13 Rady Powiatu w Mogilnie z dnia 31 stycznia 2013 roku.

II. Pojęcie pieczy zastępczej w literaturze przedmiotu.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., nr 149, poz. 887 z późn. zm.) system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji oraz działań, które mają na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

W Konwencji o Prawach Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989 r. określono, że piecza zastępcza to sprawowanie pieczy nad dzieckiem przebywającym poza swym środowiskiem rodzinnym, z tego powodu, że zostało ono czasowo lub stale tego środowiska pozbawione lub nie może znajdować się w nim ze względu na swoje dobro.

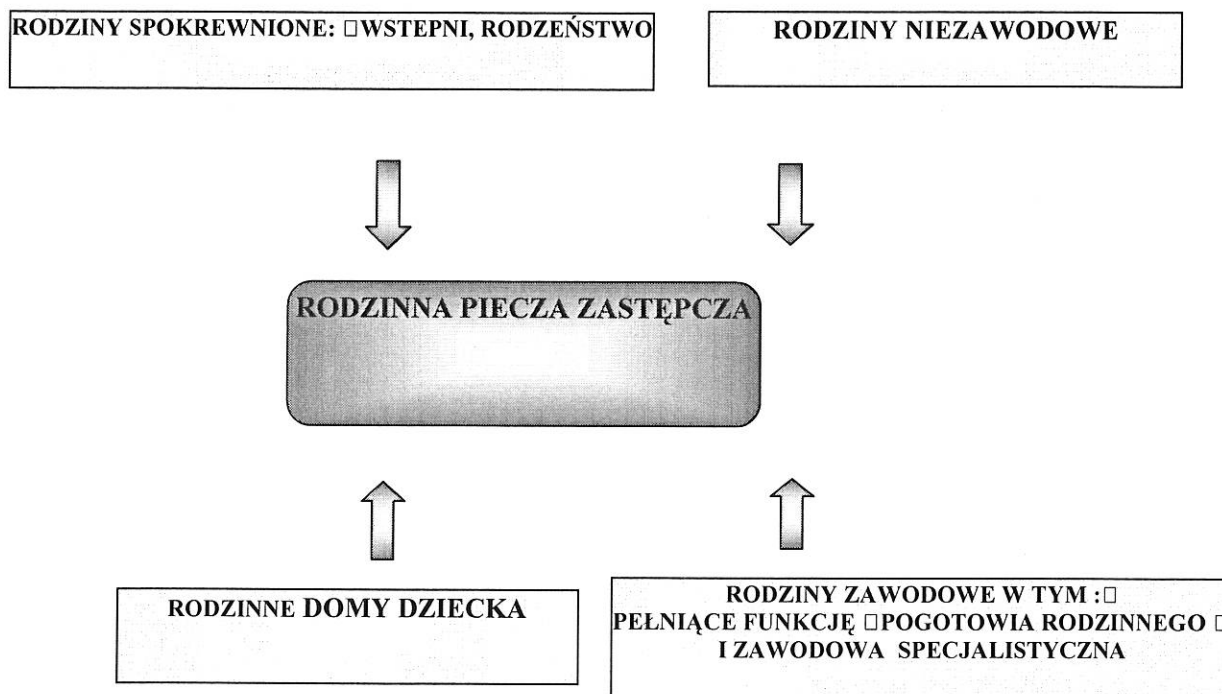
Pieczą zastępczą jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Zarówno jedna jak i druga forma winny zapewniać zaspokajanie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno – rekreacyjnych, a także przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia. Istotne jest również wyposażenie dziecka w umiejętność pokonywania trudności życiowych oraz nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami. Nieodzownym zadaniem powierzonym pieczy zastępczej jest praca z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r., poz. 332 z późn. zm), z art. 39 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

a) Rodzina zastępcza :

- spokrewniona – tworzona przez wstępnych lub rodzeństwo;
- niezawodowa – małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;
- zawodowa – w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.

b) Rodzinny dom dziecka,

III. Diagnoza pieczy zastępczej w Powiecie Mogileńskim.

3.1. Powody umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

Umieszczenie dziecka w instytucjonalnej bądź rodzinnej formie pieczy zastępczej, jest wynikiem dysfunkcyjności rodzin mających swe różne źródła i przyczyny. Na terenie Powiatu Mogileńskiego możemy wyróżnić następujące przyczyny umieszczania dzieci w pieczy zastępczej:

Tabela nr 1. Powody umieszczania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Mogileńskiego (czerwiec 2015 r.)

RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA			
PRZYCZYNY	ZAWODOWE RODZINY ZASTĘPCZE	NIEZAWODOWE RODZINY ZASTĘPCZE	SPOKREWNONE RODZINY ZASTĘPCZE
SIEROCTWO	0	1	3
PÓLSIEROCTWO w powiązaniu z niewydolnością wychowawczą lub uzależnieniami drugiego rodzica	0	2	1
UZALEŻNIENIE RODZICÓW W TYM :			
- OD ALKOHOLU	8	3	10
- PRZEMOCY W RODZINIE	7	0	1
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZYCH	11	5	6
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ CO NAJMNIJ JEDNEGO Z RODZICÓW	1	3	1
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA CO NAJMNIJ JEDNEGO Z RODZICÓW	0	0	0
UBÓSTWO	0	0	0
POBYT ZA GRANICĄ CO NAJMNIJ JEDNEGO Z RODZICÓW (praca zarobkowa) w powiązaniu z niewydolnością wychowawczą lub uzależnieniami drugiego rodzica	0	0	3

RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA			
NIEODPOWIEDNIE WARUNKI MIESZKANIOWE	0	0	0
INNE	0	0	0

Źródło: dane własne.

3.2 Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodziny zastępcze to jedna z najstarszych i najbardziej popularnych postaci opieki nad dzieckiem, które zostało jej pozbawione. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie - jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej podejmuje działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom pozbawionym opieki ze strony rodziny pochodzenia, tworząc system pieczy zastępczej na terenie Powiatu Mogileńskiego. Tym samym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie poprzez realizację powierzonych mu zadań koordynuje rodzinną pieczę zastępczą od momentu doboru kandydatów aż po usamodzielnienie powierzonych jej wychowanków. Niezwykle istotnym, oprócz nadzorowania rodzin zastępczych, jest udzielanie efektywnego wsparcia poprzez szkolenia, poradnictwo psychologiczne i terapeutyczne. Centrum dokłada wszelkich starań aby wzmacniać kompetencje rodziców zastępczych i przeciwdziałać zjawisku wypalenia zawodowego.

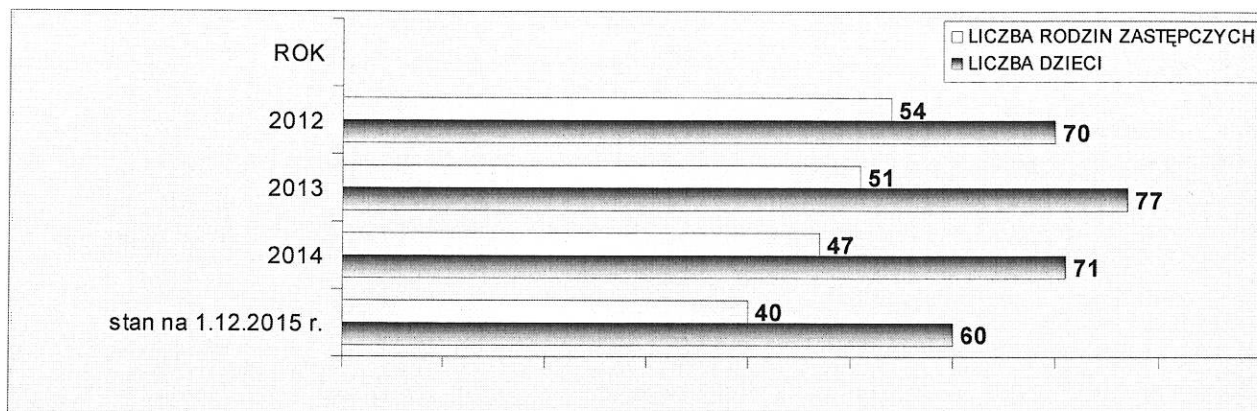
Poniższe dane charakteryzują rodzinną pieczę zastępczą na terenie Powiatu Mogileńskiego w poszczególnych latach.

Tabela nr 2. Liczba rodzin zastępczych na terenie Powiatu Mogileńskiego w latach 2012– 2015.

Lp.	Rok	Liczba rodzin zastępczych (ogółem)
1	2012	54
2	2013	51
3	2014	47
4	2015 stan na 1.12.2015 r.	40

Źródło: dane własne

Wykres nr 1. Liczba rodzin zastępczych oraz liczba dzieci umieszczonych w pieczy na terenie Powiatu Mogileńskiego w latach 2012– 2015.

Źródło: dane własne

Powyższe dane obrazują, że corocznie liczba rodzin zastępczych na terenie Powiatu Mogileńskiego ulega zmianie. Zmiana dotyczy także ilości dzieci w nich umieszczonych. Obecnie przebywa najmniej dzieci. Spadek liczby dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej spowodowany jest m.in. usamodzielnieniem wychowanków, przysposobieniem dzieci (w 2012 r. 2 dzieci, w 2013 r. – 1 dziecko, 2014 r.- 5, 2015 r. 2), ale także wynika on z przepisów prawa które z jednej strony nakreśliły sposób pracy z rodziną dysfunkcyjną z drugiej zaś wskazały sposób doboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziców zastępczych. Intencją tych uwarunkowań prawnych zawartych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest to, aby instytucje pomocy społecznej w rezultacie podejmowanych działań, w odniesieniu do rodzin borykających się z problemami z zakresu opieki i wychowania miały na uwadze, że konieczność zabierania dzieci i umieszczania ich w pieczy zastępczej jest ostatecznym rozwiązaniem. Zatem należy przyjąć, że zgodnie z tym spadająca liczba rodzin zastępczych stanie się tendencją w nadchodzących latach.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby poszczególnych rodzin zastępczych w oparciu o ustawę obowiązującą do 31 grudnia 2011 r.

Tabela nr 3. Liczba rodzin zastępczych w latach 2012 – 2015 wg klasyfikacji wynikającej z Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Lp.	Rok	Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe
1	2012	29	15	10

Lp.	Rok	Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe
2	2013	26	15	10
3	2014	24	13	10
4	2015 stan na 1.12.2015 r.	19	11	10

Źródło: dane własne

Jak wynika z danych z powyższej tabeli, na terenie Powiatu Mogileńskiego przeważała liczba rodzin zastępczych spokrewnionych. Zwraca jednak uwagę fakt, że liczba rodzin zastępczych zawodowych utrzymuje się na tym samym, wysokim poziomie. Rodziny zastępcze zawodowe stanowią 25% wszystkich rodzin zastępczych na terenie Powiatu Mogileńskiego. Nie oznacza to, że ilość rodzin pełniących swe funkcje zawodowo jest wystarczająca. Bowiem zgodnie z danymi z 1.12.2015 r. w tych rodzinach przebywa 22 dzieci. Zatem konieczność zapewnienia pieczy zastępczej kolejnym dzieciom może sprawiać trudność, zwłaszcza, jeśli dotyczyć to będzie rodzeństwa.

Poniższa tabela obrazuje liczbę rodzin zastępczych ze względu na miejsce ich zamieszkania na terenie powiatu.

Tabela nr 4. Liczba rodzin zastępczych ze względu na miejsce zamieszkania- stan na 1.12.2015 r.

Typ rodziny zastępczej	Gmina Mogilno	Gmina Strzelno	Gmina Dąbrowa	Gmina Jeziora Wielkie
Rodziny spokrewnione	9	2	4	4
Rodziny niezawodowe	9	0	2	0
Rodziny zawodowe	4	5	1	0
Ogółem	22	7	7	4

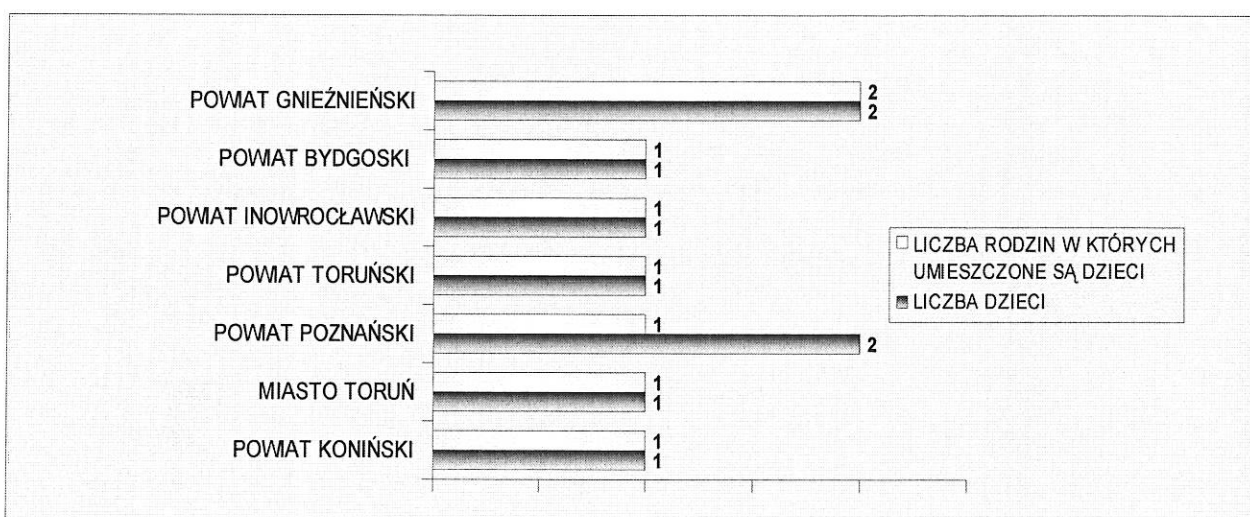
Źródło: dane własne

Podsumowując powyższe dane należy uznać, że najwięcej rodzin zastępczych każdego typu zamieszkuje w Gminie Mogilno. Prawdopodobnie wynika to z faktu, że Gmina Mogilno zajmuje największy obszar na terenie powiatu. Kolejne miejsce pod względem ilości rodzin zastępczych zajmuje Gmina Strzelno a następnie Gmina Dąbrowa i Gmina Jeziora Wielkie. Trudno jednoznacznie wskazać przyczynę takiego stanu rzeczy.

3.2.1 Dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej poza terenem Powiatu Mogileńskiego.

Dzieci z terenu Powiatu Mogileńskiego są umieszczane na mocy zawartych porozumień na terenie innych powiatów, co przedstawia wykres poniżej. Koszty związane z opieką i wychowaniem dzieci ponosi Powiat Mogileński.

Wykres nr 2. Liczba dzieci umieszczonych na terenie innych powiatów oraz liczba rodzin, w których umieszczone są te dzieci – stan na dzień 01.12.2015 r.

Źródło: dane własne

3.2.2 Dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo- wychowawczych.

Na terenie Powiatu Mogileńskiego nie funkcjonuje placówka opiekuńczo – wychowawcza. Jednym z zadań własnych powiatu jest zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w placówkach opiekuńczo- wychowawczych oraz prowadzenie placówek opiekuńczo- wychowawczych. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie do tej pory dokładało starań, aby dzieci częściowo lub całkowicie pozbawione opieki rodziców były umieszczane w formach rodzinnej pieczy zastępczej. Wybudowanie placówki opiekuńczo- wychowawczej jest konieczne z uwagi na poniższe:

- ▲ brak miejsc w rodzinach zastępczych zawodowych;
- ▲ możliwość zapewnienia opieki licznemu rodzeństwu bez ich rozdzielania;
- ▲ możliwość zapewnienia opieki dzieciom z zaburzeniem zachowania, zaburzeniem rozwoju oraz chorym psychicznie;
- ▲ możliwość zapewnienia opieki dzieciom, które z uwagi na konieczność udzielenia

im specjalistycznej pomocy, pracy terapeutycznej, stałej opieki nie mogą zostać umieszczone w rodzinnych formach opieki.

Utworzenie placówki opiekuńczo- wychowawczej uchroni przed koniecznością umieszczenia dzieci na terenie innego powiatu, zapewni opiekę i wychowanie dzieciom do czasu powrotu do rodziny naturalnej, a także pracę z rodziną dziecka, przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia.

Obecnie z terenu naszego powiatu, w oparciu o porozumienie, w Domu Dziecka „Słoneczna Przystań”, w miejscowości Kołdrab przebywa troje dzieci.

3.3 Limit rodzin zastępczych zawodowych.

W oparciu o art. 180 pkt 1 Ustawy o wspieraniu pieczy zastępczej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie w niniejszym Programie winno zawrzeć coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Uwzględniając aktualną sytuację, wiedzę doświadczenie koniecznym staje się sukcesywne zwiększanie ilości rodzin zastępczych pełniących swe funkcje zawodowo.

Na podstawie posiadanych danych charakteryzujących rozwój pieczy zastępczej na terenie Powiatu Mogileńskiego w minionych latach ustala się limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2016 do 2018, który przedstawiony został w tabeli poniżej:

Lp.	Rok	Prognozowana liczb rodzin zastępczych zawodowych
1	2016	13
2	2017	15
3	2018	17

3.4 Analiza SWOT – piecza zastępcza w Powiecie Mogileńskim.

MOCNE STRONY

-działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie,
-wykwalifikowana i kompetentna kadra pracowników,
-szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze,
-współpraca ośrodków pomocy społecznej na terenie Powiatu Mogileńskiego,
-priorytetowe traktowanie idei zastępczego rodzicielstwa przez władze lokalne

SŁABE STRONY

-przewaga liczebna rodzin niezawodowych oraz spokrewnionych nad rodzinami zawodowymi,
-zubożenie społeczeństwa,
-brak wolontariatu,
-niska efektywność pracy z rodzinami dysfunkcyjnym
-niska liczba asystentów rodziny
-niechęć rodzin biologicznych do nowych form pracy socjalnej
-brak placówki opiekuńczo- wychowawczej na terenie Powiatu Mogileńskiego
-brak miejsc w istniejących zawodowych rodzinach zastępczych

SZANSE

- możliwość korzystania z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz ze środków EFS.
-promocja idei zastępczego rodzicielstwa w lokalnych mediach, stronie internetowej oraz podczas imprez powiatowych
-wzrost liczby zawodowych rodzin zastępczych
-wzrost efektywności pracy z rodzinami dysfunkcyjnymi

ZAGROŻENIA

- szerzenie się zjawiska „negatywnej motywacji”, czyli kierowanie się czynnikami finansowymi podczas pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
- brak współpracy między instytucjami pomocy społecznej oraz sądami
- rezygnacja z pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej w konsekwencji wypalenia zawodowego.

IV. Podstawy prawne Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej.

Funkcjonowanie pieczy zastępczej regulują przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na podstawie art 180 pkt 1 tej ustawy, do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja trzyletnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Zgodnie z art 182 Ustawy kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie składa zarządowi Powiatu, coroczne sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.

Wspomniany trzyletni program rozwoju pieczy zastępczej stanowi niezbędny element do dokonania oceny funkcjonowania pieczy zastępczej na terenie Powiatu Mogileńskiego.

4.1 Działania i regulacje prawne związane z funkcjonowaniem Programu.

Na podstawie art. 76 ust 1 Ustawy Organizatorem Rodzinnej Pieczy Zastępczej jest

jednostka organizacyjna Powiatu, lub podmiot któremu Powiat zlecił organizację tego zadania na podstawie art. 190 Ustawy. Starosta Mogileński zarządzeniem Nr 43 / 2011 z dnia 28 grudnia 2011 r., wykonywanie zadań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej Powiatu Mogileńskiego powierzył Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie.

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, zgodnie z Ustawą został zobowiązany do wykonywania następujących zadań :

- a) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
- b) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnieniu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej.
- c) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
- d) zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby.
- e) zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych.
- f) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomoc wolontariuszy.
- g) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.
- h) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną a pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.
- i) zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.
- j) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.
- k) prowadzenie działalności diagnostyczno- konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno- pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców objętych tą pieczą.
- l) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

ł) zapewnienie rodzinom zastępczym zawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

m) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

n) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

W oparciu o art. 77 Ustawy rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynatora wyznacza organizator rodzinnej pieczy zastępczej, po zasięgnięciu opinii odpowiednio rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. Zgodnie z Ustawą koordynator rodzinnej pieczy zastępczej powinien :

a) udzielać pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,

b) przygotować, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku,

c) pomóc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu,

d) zapewnić rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, edukacyjnej i rehabilitacyjnej,

e) zgłosić do ośrodków adopcyjnych informację o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,

f) udzielać wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej,

g) przedstawiać corocznie sprawozdanie z efektów pracy Organizatorowi Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej jest zobowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną.

4.2 Zadania własne powiatu wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z w/w ustawą zadania związane z zapewnieniem dzieciom pieczy zastępczej należą do zadań własnych powiatu. Główne zadania w tym zakresie dotyczą: organizowanie opieki

i wychowania w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo- wychowawczych, przyznawanie świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci, przyznawanie wynagrodzeń rodzinom zastępczym zawodowym oraz prowadzącym rodzinnych domów dziecka, przyznawanie rodzinom zastępczym zawodowym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka świadczeń utrzymanie lokalu mieszkalnego, na pokrycie kosztów związanych z remontem, udzielanie tym rodzinom dni wolnych od sprawowania opieki nad dzieckiem w związku z wypoczynkiem. Ponadto rodzinom zastępczym oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka można przyznać świadczenia na: dofinansowanie wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka, pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka oraz wystąpieniem zdarzeń losowych. Do zadań własnych powiatu należy również przyznawanie pomocy na usamodzielnienie i zagospodarowanie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo- wychowawcze i rodziny zastępcze.

V. Cele i zadania Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Mogileńskiego na lata 2016 – 2018.

Głównym celem Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Mogileńskiego na lata 2016 – 2018 jest :

„Budowanie efektywnego systemu pieczy zastępczej, wspieranie rodzin zastępczych w opiece i wychowaniu dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, pomoc w pokonywaniu pojawiających się trudności oraz wspieranie wychowanków pieczy zastępczej”.

Cel główny będzie osiągniany przy pomocy celów szczegółowych Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Mogileńskiego na lata 2016– 2018, którymi są:

- 1) Tworzenie warunków dla efektywnego rozwoju pieczy zastępczej.
- 2) Przyznawanie rodzinom zastępczym i usamodzielnianym wychowankom świadczeń wynikający z przepisów prawa.
- 3) Udzielanie pomocy i wsparcia osobom realizującym Indywidualny Program Usamodzielnia.
- 4) Podwyższanie kwalifikacji pracowników organizatora pieczy zastępczej w celu efektywniejszego wypełniania zadań związanych z pieczą zastępczą.
- 5) Zacieśnienie współpracy z ośrodkami pomocy społecznej, sądem rodzinnym, organizacjami

pozarządowymi w zakresie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej w tym w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych.

Planowane rezultaty:

1. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia rodzinom zastępczym.
2. Utworzenie na terenie powiatu placówki opiekuńczo- wychowawczej.
3. Scalenie dotychczasowych działań w spójny, efektywny system pieczy zastępczej.
4. Wzmocnienie kompetencji kadry.
5. Zbudowanie systemu współpracy z jednostkami dbającymi o dobro dzieci.

5.1 Działania związane z realizacją Programu.

5.1.2 Harmonogram.

Lp	ZADANIE	DZIAŁANIE	Realizator	Partnerzy	Wskaźniki	Termin realizacji
1.	Rozwój pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> - kontynuowanie działań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej; -kontynuowanie zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej; - kontynuowanie prac zespołu ds. pieczy zastępczej; - promowanie idei zastępczego rodzicielstwa poprzez zamieszczanie ogłoszeń na stronie internetowej PCPR w Mogilnie, BIP oraz w lokalnych mediach; - objęcie rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych oraz spokrewnionych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej; - zorganizowanie i przeprowadzenie 	Starostwo Powiatowe w Mogilnie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu, lokalne media, parafie, sądy rejonowe i kuratorzy, ośrodki adopcyjne, placówki oświatowe, ośrodki pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej; -liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej; -liczba posiedzeń zespołu ds. pieczy zastępczej; Liczba opublikowanych ogłoszeń na stronie internetowej PCPR , BIP oraz w lokalnych mediach; -liczba rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych oraz spokrewnionych objętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej; -liczba zorganizowanych i 	2016-2018

	<p>szkoleń, warsztatów, spotkań, zajęć, grup wsparcia i superwizji dla rodzin zastępczych już istniejących;</p> <ul style="list-style-type: none"> - udzielanie wsparcia dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej w formie np. warsztatów, treningów, spotkań, zajęć, szkoleń; - zapewnienie możliwości korzystania ze specjalistycznego poradnictwa rodzinnego dla rodzin zastępczych i naturalnym, w tym: psychologicznego/psychiatrycznego, pedagogicznego i prawnego; - utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej; - utworzenie centrum wspierania rodzin świadczącego zintegrowane usługi społeczne; - realizowanie zadań nałożonych przez ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym: - pozyskiwanie nowych kandydatów do tworzenia rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych; - kwalifikowanie kandydatów pragnących pełnić funkcję rodziny zastępczej poprzez wydawanie opinii dot. spełnienia warunków a także oceny predyspozycji; - organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej; - wydawanie im 			<p>przeprowadzonych szkoleń, warsztatów, spotkań, zajęć, grup wsparcia i superwizji dla rodzin zastępczych już istniejących;</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba udzielonego wsparcia np. w formie warsztatów, treningów, spotkań, zajęć, szkoleń dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej; - liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa rodzinnego; liczba specjalistów udzielających porad; - liczba utworzonych placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Mogileńskiego; - liczba utworzonych centr wspierania rodzin świadczących zintegrowane usługi społeczne; - liczba pozyskanych kandydatów do tworzenia rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych; - liczba osób/rodzin zakwalifikowanych do szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej; liczba szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej; - liczba wydanych kwalifikacji zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do pełnienia funkcji
--	--	--	--	--

		<p>kwalifikacji zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do pełnienia w/w funkcji;</p> <ul style="list-style-type: none"> - zawieranie umów cywilno- prawnych z zawodowymi rodzinami zastępczymi; -określenie limitu rodzin zastępczych zawodowych na lata 2016 – 2018; -podejmowanie działań związanych z przyjęciem dziecka do rodziny zastępczej; -pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny pomocowej; -ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. 			<p>rodziny zastępczej;</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba zawartych umów cywilno- prawnych z zawodowymi rodzinami zastępczymi; -liczba wypłaconych świadczeń na pokrycie kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka (jednorazowo); liczba nowych rodzin objętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej; -liczba pozyskanych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej; -liczba dokonanych ocen sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. 	
2.	Stała współpraca ze środowiskiem lokalnym.	<ul style="list-style-type: none"> -współpraca z rodzinami pomocowymi, gminnymi ośrodkami pomocy społecznej, Sądem Rejonowym w Mogilnie, Policją, kuratorami sądowymi, organizacjami pozarządowymi i innymi; -współpraca koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z asystentem rodziny, przy opracowaniu planu pracy z dzieckiem i rodziną; -współpraca z placówkami oświatowymi, służbą zdrowia, ośrodkami adopcyjnymi; -udział gminy właściwej ze względu 	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie	Sąd Rejonowy w Mogilnie, ośrodki pomocy społecznej, policja, organizacje pozarządowe, gminy, ośrodki adopcyjne, placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zawartych umów o współpracy; -wysokość przekazanych przez gminę środków finansowych wyrażonych w % w stosunku do wydanych przez powiat środków finansowych na świadczenia dla rodzin zastępczych. 	2016-2018

		zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, w ponoszeniu wydatków na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.				
3.	Pomoc finansowa dla rodzin zastępczych.	-udzielanie rodzinom zastępczym pomocy finansowej zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	Starostwo Powiatowe w Mogilnie PCPR Mogilno	-	-liczba wypłaconych świadczeń dla rodzin zastępczych wynikających z zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	2016-2018
4.	Pomoc w usamodzielnianiu wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.	-udzielanie osobom usamodzielnianym pomocy zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej; - udzielanie wsparcia w formie np. warsztatów, treningów, spotkań, zajęć, szkoleń.	Starostwo Powiatowe w Mogilnie, PCPR Mogilno	Opiekunowie usamodzielnienia, placówki oświatowe, rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu	- liczba wypłaconych świadczeń osobom usamodzielnianym pomocy zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej; -liczba udzielonej pomocy w formie niepieniężnej osobom usamodzielnianym, w tym np. w formie warsztatów, treningów, spotkań, zajęć, szkoleń.	2016-2018
5.	Szkolenia dla kadry organizatora pieczy zastępczej	-udział w szkoleniach podnoszących umiejętności i poszerzających wiedzę z zakresu pieczy zastępczej.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie, firmy zewnętrzne	-	-liczba ukończonych szkoleń podnoszących umiejętności i poszerzających wiedzę z zakresu pieczy zastępczej przez kadre organizatora pieczy zastępczej.	2016-2018
6.	Utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej.	-Pozyskanie środków finansowych na utworzenie placówki spełniającej wymagane standardy;	Starostwo Powiatowe w Mogilnie, PCPR Mogilno	Władze Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Regionalny	-wysokość pozyskanych środków finansowych na utworzenie/funkcjonowanie placówki	2016-2018

		-pozyskanie wykwalifikowanej kadry; - nadzór i koordynacja działalności placówki.		Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu	opiekuńczo-wychowawczej; - liczba specjalistów zatrudnionych w placówce opiekuńczo-wychowawczej; -liczba przeprowadzonych kontroli działalności placówki opiekuńczo-wychowawczej.	
--	--	--	--	---------------------------------------	---	--

VI. Realizatorzy Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2016 – 2018.

Koordynatorem Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2016 – 2018, jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie, przy współpracy :

- Starostwa Powiatowego w Mogilnie
- Władz Województwa Kujawsko- Pomorskiego
- Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Toruniu
- rodzin zastępczych zawodowych,
- rodzin zastępczych niezawodowych i spokrewnionych,
- wychowanków pieczy zastępczej
- ośrodków pomocy społecznej
- sędziów i kuratorów Sądu Rejonowego w Mogilnie
- placówek oświatowych
- zakładów opieki zdrowotnej
- i innych.

W okresie realizacji programu planowane jest przygotowanie i zawarcie umów o współpracy z w/w instytucjami, w tym Regionalnym Centrum Rozwoju Społecznego w Toruniu, ośrodkami pomocy społecznej, Sądem Rejonowym w Mogilnie, Zespołem Kuratorskiej Służby sądowej, placówkami oświatowymi w celu określenia zasad i sprawnej wymiany informacji wykonywaniu zadań zapisanych programie.

VII. Źródło finansowania zadań Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2016 – 2018.

- budżet Powiatu Mogileńskiego;
- budżet państwa;
- odpłatność rodziców biologicznych;
- środki zewnętrzne, w tym środki z Unii Europejskiej.

VIII. Beneficjenci Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2016– 2018.

- rodziny zastępcze;
- osoby usamodzielniane;
- dzieci objęte opieką pieczy zastępczej;
- kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej;
- kandydaci do pełnienia funkcji rodziny pomocowej;
- kadra Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie.

IX. Monitoring Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2016 – 2018.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2016-2018 określa założenia dotyczące rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Mogileńskim.

Rzeczywistość społeczna podlega ciągłym zmianom. Powoduje to często, trudności w zrealizowaniu przyjętych założeń i wykonaniu zaplanowanych działań. Procesy zachodzące w społeczeństwie są dynamiczne i potrzeba wiele czasu, aby światło dzienne ujrzały efekty podejmowanych działań. Rzeczywistość przynosi nowe problemy, którym należy poświęcić czas, uwagę i nakład pracy.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2016 – 2018 ma charakter otwarty, w odpowiedzi na zachodzące zmiany, a tym samym umożliwia

dokonywanie uzupełnień i rozszerzanie niniejszego dokumentu o aktualne adekwatne do zastanej rzeczywistości społecznej oraz uregulowań prawnych zapisy. Koniecznym zatem staje się systematyczne monitorowanie realizacji programu, które umożliwi nadzorowanie działań, ich efektywność z godność realizacji z planem założonym w Programie. Jednocześnie umożliwi dynamiczne reagowanie na zachodzące zmiany. Powyższe będzie możliwe poprzez pozyskiwanie danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach programu od podmiotów zaangażowanych w realizację, przez koordynatora programu, którym jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie.

Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie, będzie co roku przedkładał sprawozdanie merytoryczne Radzie Powiatu Mogileńskiego łącznie ze sprawozdaniem z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

X. Podsumowanie.

Z punktu widzenia potrzeb dziecka rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewniającym bezpieczeństwo emocjonalne, naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym ważny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie.

Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka, a stwarzane przez nią możliwości dają podopiecznym poczucie więzi i doświadczenie niezmiernie ważne dla jego rozwoju. Praca z rodziną, powinna być rozpatrywana z perspektywy potrzeb dziecka.

Podstawową przyczyną umieszczenia dzieci w różnych formach opieki zastępczej jest brak realnej pomocy rodzinie poddanej całkowitej marginalizacji lub rodzinie w kryzysie. Zatem istotą proponowanych rozwiązań jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną je wychowującą, jeżeli ma ona trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji. Działania podejmowane w ramach tego systemu powinny zapewnić rodzinie taką pomoc, aby w jej efekcie wyeliminowane zostało zagrożenie zabrania dziecka z rodziny lub zapewniony szybki do niej powrót dla tych dzieci, które z uwagi na ich dobro, okresowo musiały zostać umieszczone poza rodziną.

Działaniom profilaktycznym, mającym na celu stworzenie dziecku odpowiednich warunków życia w jego środowisku rodzinnym, muszą towarzyszyć działania na rzecz doskonalenia i rozwoju

różnych form pieczy zastępczej nad dzieckiem. Wśród instytucji sprawujących pieczę zastępczą nad dzieckiem szczególne miejsce powinny zajmować rodzinne formy. Mają one przewagę nad instytucjonalnymi formami nie tylko z uwagi na skutki społeczne, w tym przede wszystkim dobro dziecka, ale także z punktu widzenia skutków ekonomicznych. Koszty opieki i wychowania dziecka w każdej z rodzinnych form pieczy zastępczej są znacznie niższe niż w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Mając to na uwadze zakłada się, że podstawowymi formami pieczy zastępczej będą rodziny zastępcze spokrewnione, rodziny zastępcze niezawodowe, rodziny zastępcze zawodowe a także rodzinne domy dziecka. Jednakże należy mieć na uwadze fakt, że rodziny zastępcze mogą sprawować opiekę nad określoną liczbą dzieci. Nie każde dziecko z powodu chociażby rozchwianego dzieciństwa czy też nabytych zaburzeń może zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. Dzieci te wymagają codziennej pracy z wykwalifikowaną kadrą wspomagającą ich rozwój i dbającą o niwelowanie skutków zaniedbań i patologicznych wzorców. W odpowiedzi na tę potrzebę należy podjąć działania zmierzające do realizacji celu szczegółowego, którym jest utworzenie placówki opiekuńczo- wychowawczej, co przyczyni się do realizacji celu głównego jakim jest *„Budowanie efektywnego systemu pieczy zastępczej, wspieranie rodzin zastępczych w opiece i wychowaniu dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych pomoc w pokonywaniu pojawiających się trudności oraz wspieranie wychowanków pieczy zastępczej”*.

KIEROWNIK
Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie
mgr Maria Konkiewicz